

Uunga siunnersuut: Angutit arnallu naligiissitaanissaat pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. X, XX.xXXX-meersoq

(Ilinniartitaanermut, Ilageeqarnermut, Kultureqarnermut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisumit saqqummiunneqartoq)

pillugu

Ilaqutariinnermut Peqqissutsimullu Ataatsimiititaliap

ISUMALIUTISSIISSUTAA

Inatsisissatut siunnersuutip aappassaaneerpeqarnissaanut saqqummiunneqartoq

Ataatsimiititaliap suliarinninnermini ukuninnga inuttaqarpoq:

Inatsisartunut ilaasortaq Lars P. Mathæussen, Siumut, siulittaasoq
Inatsisartunut ilaasortaq Gerhardt Petersen, Atassut, siulittaasup tullia
Inatsisartunut ilaasortaq Karl-Kristian Kruse, Siumut
Inatsisartunut ilaasortaq Anders Olsen, Siumut
Inatsisartunut ilaasortaq Mimi Karlsen, Inuit Ataqtigiit
Inatsisartunut ilaasortaq Agathe Fontain, Inuit Ataqtigiit
Inatsisartunut ilaasortaq Juliane Henningsen, Inuit Ataqtigiit

UKA2013-imi ulloq 26. september 2013-imi siullermeerinerup kingorna siunnersuut una Ilaqutariinnermut Peqqissutsimullu Ataatsimiititaliamut sukumiinerusumik suliarineqartussanngorlugu innersuunneqarpoq.

Siunnersuutip imarisai siunertaalu

Naligiissitaanissamat Siunnersuisoqatigiit pillugit Inatsisartut inatsisaat nr. 5, 20 maj 1998 – imeersup aammalu Arnat angutillu naligiissitaanissaat pillugu Inatsisartut inatsisaata nr. 7, 11. april 2003-meersup atorunnaarsinneqarnissaat siunnersuummi siunertarineqarpoq. Naligiissitaanissamat inatsisit inatsimmut ataatsimut ataatsimoortinneqarnissaat tamatumani siunertaavoq. Aammattaaq siunnersuut Arnat angutillu naligiissitaanissaat pillugu Inatsisartut inatsisaannut nr. 7, 11. april 2003-meersumut atatillugu ajornartorsiutit assigiinngitsut pillugit UKA 2010/42-mut akissuteqaammut malitseqartitsissutaavoq kiisalu *Naalakkersuisut siulersuisunut, sinniisoqarfinnut imaluunnit assigisaannik ataatsimoortumik siuttoqarfinnut ilaasortanik toqqaanerminni arnat angutillu naligiissinnissaat siunertaralugu Arnat Angutillu*

Naligiissitaanissaat pillugu Inatsisartut inatsisaata nr. 7, 11. april 2003-meersup allanngortinneqarnissaa pillugu Naalakkersuisut peqquneqarnissaannik aalajangiiffigisassatut siunnersuummut 2011/19-imut akuersissutigineqartumut atuutsilersitsissutaalluni.

Tamatuma saniatigut peqqusiileqisitsinissamut kinguaassiuutinullu tunngasumik peqqusiileqisitsinissamut inerteqqummik siunnersuut imaqarpoq aammalu siunnersuutikkut Naligiissitaanissamut Siunnersuisoqatigiit suliassaat erseqqissarneqarput kiisalu Naligiissitaanissamut Siunnersuisoqatigiit katitigaanerat allanngortinneqarluni.

Inatsit ulloq 1. januar 2014-imi atuutilissasoq siunnersuutigineqarpoq. Taamaattorli ataatsimiititaliat siulersuisullu pillugit siunnersuummi §§ 6-7-imi aalajangersakkat ulloq 1. januar 2014-ip kingorna inuttalersuinermit tulliuttumit aatsaat atuuttussanngortinneqassallutik. Naligiissitaanermut Siunnersuisoqatigiit katitigaanerat aaqqissugaanerallu pillugit siunnersuummi §§ 28-29-imi aalajangersakkat ulloq 1. januar 2015 atuutilissasut siunnersuutigineqarpoq.

Siunnersuutip Inatsisartuni siullermeerneqarnera

Siunnersuut ulloq 26. september 2013 siullermeerneqarpoq.

Ilinniartitaanermut, Ilageeqarnermut, Kultureqarnermut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisup saqqummiussissutaata saniatigut partiit uku oqaaseqartartui allaganngukkanik saqqummiutaqarput: Siumut, Inuit Ataqatigiit, Atassut, Demokraatit aamma Partiit Inuit.

Partiit Siumut, Inuit Ataqatigiit aamma Partiit Inuit siunnersuut tamarmiusoq aallaaviatigut taperserpaat. Partiit Atassut aamma Demokraatit siunnersuutip annerpaartaa taperserpaat partiilli tamarmik assigiinngitsunik pissuteqarlutik siunnersuummi Kapitali 3-mi §§ 6-9-mi ataatsimiititalit, siulersuisut il.il. pillugit aalajangersakkat akuerinissaat ajornartorsiutitaqartippaat.

Tamanna tunngavigalugu siunnersuut Ilaqutariinnermut Peqqissutsimullu Ataatsimiititaliami sularineqaqqittussanngorlugu innersuunneqarpoq.

Tusarniaanermi akissutit

Tusarniaanermi akissutigineqartut tusarniaanermullu allakkiaq ataatsimiititaliamit tiguneqarput misissorneqarlutillu. Tusarniaanerup ingerlanneqarnera siunnersuummut nalinginnaasumik nassuiaatini nassuiaatigineqarpoq.

Ataatsimiititaliap siunnersuummik suliarinninnera

Siunnersuummi Kapitali 3-mi pisortat ataatsimiititaliaanni siulersuisuutitaqarfiinilu arnat angutillu ilaasortaatanerannut tunngasut kisimik siunnersuutip siullermeerneqarnerani politikikkut isumaqatigiinngissutigineqartut ataatsimiititaliap maluginiarpaa.

Naalakkersuisumik apersuineq

Siunnersuummi §§ 6-8-mi kapitali 3-p ersarissisinneqarnerunissaa siunertaralugu sisamangornmi ulloq 17. oktober 2013 Ilinniartitaanermut, Ilageeqarnermut, Kultureqarnermut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoq apersuinissamut ataatsimiititaliamit aggersarneqarpoq.

Siunnersuummi §§ 6-8-mut tunngatillugu allassimasut ataatsimiititaliap tusaatissatut tiguai.

Naalakkersuisumik apersuinermi siunnersuutip paasineqarnissaanut suliamut atatillugu oqaatigineqarpoq. Royal Greenlandimi Namminersorulutik Oqartussanit 100 %-imik pigineqartumi siulersuisunut ilaasortat qulingiluaasut taakkunanga pingasut sulisunit toqqagaasut. Taakku siulersuisuni ilaasortassat pingasut sulisunit toqqakkat angutaappata, taava siulersuisuni minnerpaamik arnat sisamat toqqarneqarnissaat Naalakkersuisut qulakkiissavaat, taamaalilluni siulersuisuni issiasut katillutik annerpaamik suaassutsip aappaa suaassutsip aappaanut sanilliulluni ataatsimik amerlanerussuteqarsinnaaqullugu.

Pineqartoq allatut maleruagassiuunneqarsimangippat isumaqatigiissutaasimangippalluunniit qitiusumik ilinniarfinnut ilinniagaqarfinnullu assigisaanut siulersuisussanik toqqaasarneq maleruagassiuunneqarsimangimmat ataatsimiititaliap erseqqissaassutigissavaa.

Ulloq 17. Oktober 2013-imi Naalakkersuisumik apersuinermi Ilinniartitaanermut, Ilageeqarnermut, Kultureqarnermut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisup oqaatigisassaasa allattorsimaffiat isumaliutissiisummi matumani Ilanngussaq 1-itut ilanngunneqarpoq.

Siunnersuut pillugu ataatsimiititaliap oqaatigiumasai allat

Arnat angutilluunniit suaassusertik pissutigalugu toqqaannartumik toqqaannangitsumilluunniit immikkoortinneqarnissaasa inerteqqutaanera aammalu minnerunngitsumik peqqusiileqisitsinissap kinguaassiuutinullu tunngasumik peqqusiileqisitsinissap inerteqqutaanera siunnersuummi erseqqissaatigineqarmata ataatsimiititaliamit assut naammagisimaarneqarpoq.

Ataatsimiititaliap siunnersuut naligiissitaanissamik aallaaveqarluni isummerfigaa erseqqissaatigisariaqarluguli pisortat siulersuutitaqarfiinut, aallartitaqarfiinut allatulluunniit ataatsimut aqutsisoqarfiinut ilaasortassanik toqqaasarneq eqqarsaatigalugu toqqarneqartut

suliatigut pisariaqartumik piginnaasaqarnissaannik tunngaviusumik piunasaqaat siunnersuutikkut saneqqunneqassanngitsaq.

Arnat angutillu naligiissitaanissaat pillugu Inatsisartut inatsisaanni atuuttumi aalajangersakkat mianeralugit aqunneqarsimannginnerat ataatsimiititaliap Inatsisartunullu ilaasortat siusinnerusukkut oqaaseqarfigalugulu uparuartarsimavaat, soorluttaaq naligiissitaanissamut tunngasut politikikkut salliutinneqarnatillu saqqumilaartinneqarneq ajortut.

Siunnersuut manna naligiissitaanissamut tunngasut saqquminerulernerannik kinguneqarumaartoq tamatumalu peqatigisaanik naligiissitaanissamik anguniakkanik ineriartortitsinermut pissarsiviulluurtumik tunngavissiiumaartoq ataatsimiititaliamit neriutiginneqarpoq.

Kalaallit Nunaanni inuiaqatigiinni pissaanerup, isumassuinerup sunniuteqarsinnaanerullu naligiimmik agguataarneqarnissaasa naligiissitaanikkut siuarsarneqarlutillu qulakkeerneqarnissaat anguniagaajuartariaqartoq Inatsisartut Ilaqutariinnermut Ataatsimiititaliarisimasaat assigalugu Ilaqutariinnermut Peqqissutsimullu Ataatsimiititaliaq isumaqarpoq. Arnat angutillu inuunermi sutigut tamatigut assigiimmik pisinnaatitaaffeqassapput, pisussaaffeqassapput periarfissaqassallutillu aammalu suaassuseq pissutigalugu nakuusertarneq, peqqusiileqisitsisarneq kinguaassiutinullu tunngasumik peqqusiileqisitsisarneq inuiaqatigiinni atugaassanngillat. Ataqqinnineq, naligiinneq, paasinnineq, inuunermi pitsaasumik atugaqarneq kinaassuserlu tassaapput tunngaviusumik naleqartitat naligiissitaanermut aallaaviusut aammalu uagut inuiaqatigiittut illersorlugillu ineriartortittariaqakkagut.

Naligiissitaanissamut Siunnersuisoqatigiinni suleriaqqinnissaq kiisalu inuiaqatigiinni naligiissitaanermut atatillugu apeqqutit amerlasuut naligiissitaanermullu tunngasut ersarinnerulersinneqarnissaat ataatsimiititaliamit qilanaarineqarpoq.

Naligiissitaanermut sinniisussanik toqqaasoqartarsimavoq. Suliniut tamanna immini pitsaasuusinnaavoq, apeqqutaasorli tassaavoq suliniut taamaattoq siunertarinqartutut oqallinnermik samminninnermillu pilersitsisimanersoq kiisalu ataatsimut isigalugu naligiissitaanissamut anguniakkanut aalajangersimasumik ineriartuutaasimanersoq.

Innuttaasunut inuiaqatigiinnullu qanilaartumik sammititamillu naligiissitaanissamut apeqqutit oqallisigineqarlutillu ersarissuunissaasa qitiutillugit sammineqartuarnissaat ataatsimiititaliamit pingaartinneqarpoq.

Pingaartumik kinguaassiutinut tunngasumik peqqusiileqisitsisarneq pillugu nuna tamakkerlugu paasititsiniaasoqarnissaa ataatsimiititaliamit kaammattuutiginneqarpoq.

Taamaaliortoqassaaq peqqusiileqisitsisarnerup kinguaassiuutinullu tungasumik peqqusiileqisitsisarnerup inerteqqutaanerat erseqqissaatiginarlugu.

Naligiissitaanissamut politikikkut sammisassat maanna pisut inuiaqatigiinnullu attuumassutillit ingerlanneqarsinnaasut amerlapput. Assersuutigalugu aqqissuussarnermut politiki naligiissitaanermut suaassusermullu politikip tungaanit isigalugu. Ilinniartitaanernik inuussutissarsiutinillu ineriartortitsineq naligiissitaanermut suaassusermullu politikip tungaanit isigalugu. Pingaartumik arnat nunaqarfinit isorliunerusunillu nuuttarnerat aqqissuussaannikkut isumaginninnikkullu politikimut qanoq sunniuteqarpa, silap pissusaata allangoriartornera inooqataanikkut naligiissitaanikkullu politikimut qanoq sunniuteqarpa aammalu pingaartumik arnat amerlanerit ilinniagaqartarnerat ilinniartitaanernillu sivisunernik ingerlatsisarnerat naligiissitaanermut ineriartortitsinermullu qanoq periarfissiiva??? Arnaannaanerusut imaluunniit angutaannaanerusut avataanit sulisussatut tikisitat atorneqarnissaat eqqarsaatigineqarpat tamanna inuussutissarsiornermik ingerlatsinerup iluani naligiissitaanikkut suaassutsikkullu politikimut qanoq sunniuteqassava?

Naligiissitaaneq naligiissitaanermullu politikki amerlasoorpassuarnut tungassuteqarlunilu attuumassuteqarpoq aammalu suliassaqarfimmi apeqquaterpassuit ataatsimiititaliap isumaa malillugu naalakkersuinikkut pingaartinneqarlutik suli eqqumaffigineqassapput aammalu inuiaqatigiit ineriartorneranni ilanngullugit isiginiarneqassallutik. Naligiissitaanermut politiki suli allangoriartorfiuvoq aammalu naligiissitaanissamik isuma inuiaqatigiinni suliassaqarfinni nutaani akuutinneqaleriartorluni. Ataatsimiititaliap isumaa malillugu suli taamaattuartaqarpoq.

Siunnersuutip aningaasaqarnikkut kingunerisassai

Siunnersuutip aningaasaqarnikkut kingunerisassaatur saqqummiunneqartunut ataatsimiititaliaq ilassutissaqanngilaq. Oqaatigineqassaarli arnat angutillu siulersuisoqatigiinni naligiissitaanissaannik maleruagassanik atuutsitsilernerup ingerlatseqatigiiffiit aningaasaqarnerannut pitsaasumik kinguneqarsimaneranik Norgimi misilittakkat pillugit nalinginnaasumik nassuiaatini saqqummiunneqartut misissuinerit allat taamatut angusaqarfiunnginnerannik paasissutissanik tapertalerneqarsimasinnaasimagaluartut.

Ataatsimiititaliap inassuteqaatai

Siullermeerinermi naalakkersuinikkut oqallinneq ataatsimiititaliamit nangingneqarpoq aammalu siunnersuut pillugu isumaqataannginnerit Atassummit Demokraatinillu saqqummiunneqartut immikkut tikinneqarsimallutik.

Siunnersuut tamarmiusoq tapersersorniarlugu Atassutip suliap ingerlanneqarnerani toqqarjaa, tamatumani minnerunngitsumik pisortat siulersuutitaqarfiinut ataatsimiititaliaannullu

ilaasortassanik toqqaasarneq pillugu siunnersuummi aalajangersakkat pineqarlutik. Taamaattoq pisortat siulersuisuutitaqarfiini ataatsimiititaliaanni sinniisuutitaqarfiinilu allani ilaasortat piginnaasassaattut tunngaviusumik piumasagaatit siunnersuutikkut sanioqqunneqarsinnaanatillu sanioqqunneqartussaanninnerat Atassummit Siumut aamma Inuit Ataqatigiit assigalugit pingaartinneqarpoq.

Ataatsimiititaliap isumaqatigiittup siunnersuut ilusimisut iluseqartog akuersissutigineqassasoq inassutigaa.

Taama oqaaseqarluni isumaliutissiissumilu allassimasutut paasinnilluni ataatsimiititaliap siunnersuut aappassaaniigassanngortippaa.

Lars P. Mathæussen
Siulittaasoq

Gerhardt Petersen
Siulittaasup tullia

Karl-Kristian Kruse

Anders Olsen

Mimi Karlsen

Agathe Fontain

Juliane Henningsen